

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΕΛΕΙΩΘΗΝΟΥΜΕ σήμερα τό τόσο ενδιαφερόντα « Απομνημονεύματα » τής μεγάλης Γαλλίδος καλλιτέχνης Σάρας Μπερνάρ, με την άρτιγρηγοί του έπεισοδίου που συνετέλεσε ώστε να άφκαταλήθι τή « Γαλλική Κομωδία ».

« Τό τί έπακολούθησε — συνεχίζει ή ένδοξος ήθοποιός — μετά τό χαριστοάσμα τής έταίρου τής « Κομωδίας » κ. Ναταλίας από τήν ύποφαινομένη, είνε άπερίγραπτο.

Θόρυβος, φασαρία, όχλοβοί. Άλλοι επεδοκίμαζαν τή στάσι μου κ' άλλοι, οι λιγότεροι, τήν άποδοκίμαζαν. Πολλοί γελοούσαν είνε βάρος τής χοντρο-Ναταλίας, και όσες από τής ήθοποιούς ήσαν μητέρες, ήσαν έξω φρενών εναντίον τής για τή βάνουσι συμπεριφορά τής άπάνται τής άδελφούλας μου.

Αυό όμολοι είχαν σχηματισθεί: 'Ο ένας γύρω από τή χοντρο-Ναταλία κ' ο άλλος γύρω από τήν άδελφή μου Ρετζίνα. Και ή-

ταν πολύ παραδόξη ή σύνθεσις του καθενός απ' τούς όμιλους αυτούς. Γύρω απ' τή Ναταλία, άντρες και γυναίκες, επίσημοι, ψυχροί, όρθιοι, τής έκαναν άέρα, άλλοι με μαντήλια κ' άλλοι με βεν-

τιάμες. Ένας έταίρος νέος, μά άσθηρός στο ύψος, τής έφρονε μερικώς σταγόνες νερό. Τότε ή Ναταλία συνήλθε έξωρα και φέροντας τό χέρι τής στο πρόσωπό τής, είνε με φωνή βαθειά:

— Μά αυτό που κάνετε είνε ήλίθο... Θα μου βγάλετε όλο μου τό μαγαζιά...

Γύρω απ' τή Ρετζίνα, νεαρές γυναίκες γονατισμένες τς έλλεναν τό ματωμένο πρόσωπό τής. Σε μία στιγμή, ή μικρούλα γύρισε προς έμένα και μου είνε:

— Δέν τό έκανα έαίτηδες, μεγάλη άδελφή, σου τ' όρκίζομαι... Αυτή ή χοντρο-γελάδα κλώστισε χωρίς άφορη... 'Η γουρούνα!...

'Η Ρετζίνα έλεγε τό λόγια αυτά κ' άλλα χειρότερα άφωια, γιατί τό ξανθό αυτό Σφαιρείμα, που θα προσαλοόσε τή ζήλεια των άγγέλων, αυτή ή ιδανική και ποιητική όμορφιά, βιομολοούσε σάν άμαξιάς, και τίποτε δέν μπορούσε να τή διοφθόση.

« Όλοι όσοι ήσαν συγκρατημένοι γύρω τής, γέλασαν με τό λόγια τής αυτά, ένά ή άλλοι συγκρατημένοι γύρω απ' τή Ναταλία ήρωσαν τούς όμους των.

Τότε ο Μπερσόν, ο πιο γουεντικός, ο πιο άγαπητός απ' τούς ήθοποιούς τής « Κομωδίας », ήρθε προς έμένα και μου είνε:

— Πρέπει να κανονίσουμε αυτή τήν ύπόθεσι, άγαπητή δεσποινίς, γιατί τό κοντά χέρι τής Ναταλίας είνε πολύ μακρό... Μεταξύ μας σάς λέω, ότι φερθήκατε πολύ ζοηρή, μά μου άρεσε αυτό που κάνατε...

Ένωμεταξύ τό κοινόν άντιπονοούσε στην αίθουσα. Τό έπεισόδιο αυτό ήξε προκαλέσει καθυστέρηση είνεκοι λεπτόν. Έφρασε λοιπόν να παραισιαστούμε στη σκηνή... Πρίν ξεκανήσομε, ή ήθοποιός Μαρία Ρογιέ με φίλησε και μου είνε:

— Καλά τό κατάφερες, μικρή συντρόφισσα! Έπίσης ή Ρόζα Μπαρετίνα μ' έσφιξε στην άγκαλιά τής, λέγοντάς μου:

— Ω! πως ετώλμισες;... Νά χιτυήσης μά έταίρο!...

Όσο για μένα, δέν είχα καθόλου συνείδησι του τί είχα κάνει, μά τό ένστικτό μου με προειδοούσε ότι θα τό πλήρωνα άκριτά.

Τήν άλλη μέρα πράγματι έλαβα μά έπιστολή από τον Γραμματέα τής « Κομωδίας », με τήν όποια με παρακαλούσε να περάσω στη μά τό μεσημέρι απ' τό γραφείο του Διευθυντού, για μά ύπόθεσι που με άφορούσε προσωπικάς.

Είχα κλάψει όλη τή νύχτα, περισσότερο από νεύρα παρά από τύψεις. Έκείνο όμιος που μ' έρέθισε περισσότερο, ήλ' ο άντίχτυπος που μπορούσαν ναχουν δ'αυτά στην οικογένειά μου.

Στη μά άκριτιάς βρισκόμουν στο γραφείο του Διευθυντού τής « Γαλλικής Κομωδίας ». 'Ο κ. Τιερρύ, πολύ ψυχρός, άρχισε με τόνο έπίσημο, να μου φέλην τον έξάμαλο, να έπιρσιν τήν άπειθαρχία μου, τήν έλλειψι σεβασμού προς τούς άνωτέρους μου και στο τέλος με συμβούλευσε να ζητήσω συγγώμη από τήν κ. Ναταλία.

— Τήν έφερα έπίτηδες κ' αυτή έδδω, μου έπρόσθεσε. Θα τής ζητήσετε συγγώμη μπροστά σε τρεις έταίρους τής Διευθύνσεως. Και

ΚΑ'.

άν αυτή δεχθεί να σάς συχαρώσει, οι κέρτοι αυτοί θα κρινουν αν ύπαρχει λόγος να σάς επιβάλουμε πρόστιμο ή να άφωρόσομε τό συμβόλιό της προσλήψεώς σας...

Έμεινα μερικώς στιγμές άφωνη, χωρίς να του πω τίποτε... Τόν εκύτταξα χωρίς να μιλάω.

— Έ, λοιπόν, δεσποινίς, έκανε, τέλος, ο κ. Τιερρύ άντιόμουνα, τί άπάνται; Σάς παρακαλώ, σκεφθήτε γρηγορα, γιατί έχω κ' άλλη δουλειά να ασχοληθώ, εκτός από τς άνοησίες σας... Θέλετε να φωνάξω τήν κ. Ναταλία;

— Όχι, κέρτε! φώναξα. Μήν τή φωνάξετε, γιατί δέν θα τής ζητήσω ποτέ συγγώμη... Θέλω να φύγω, να φύγω άμέσως!...

'Ο κ. Τιερρύ, ακούγοντας τήν άπάντησι μου, τά έχασε. Μαντεύω μάλιστα ότι ή άσθηρότης του μετεβλήθη εκείνη τή στιγμή σε μεγάλο όκετο γ'ν' αυτό τό άδάμαστο κορίτσι που θυσίαζε τό μέλλον του μπροστά στον έγωισμό του.

Και έξωρικά, έγινε πιο καλός κ' ευγενικός. Μ' έβαλε να καθίσω. κάθησε κ' αυτός απέναντί μου κ' άρχισε να μου μιλάει για τό καλά που θα έχανα, αν έφευγα από τή « Γαλλική Κομωδία ».

Όσο μου μιλούσε έτσι, έγώ μαλάκωνα σιγά-σιγά. Μά όταν, βλέποντάς με κάπως καθουχασιμένη, μου είνε να φέρη τήν κ. Ναταλία, έγώ ανατήδησα σάν μικρό θηρίο και του άπάντησα:

— Όχι!... Νά μην έρθη!... Θα τή χιτυαίσουμε πάλη!...

— Έν τοιαύτη περιπτώσει, θα προσκαλέσω έδω τήν κυρία μητέρα σας...

— Ω! κέρτε, ή μητέρα μου δέν ένσυχλείται ποτέ για τέτοια ζητήματα.

— Τότε θάρθε να τή δώ ο ίδιος στο σπίτι σας.

— Θα χάσετε άδικως τον κόπο σας, κέρτε, γιατί ή μητέρα μου μ' έχει χειροφρεθήσει... Είμαι έλεειθρη να κανονίσω τή ζωή μου και είμαι μόνη υπεύθνη για όλες μου τς πράξεις.

— Έ, τότε, δεσποινίς, είνε ο κ. Τιερρύ, θα σκεφθώ τί θα κάνω... Και σφωθήρε για να μου δείξη ότι ή συνδιάλεξις μας είχε τελειώσει...

Συναγίρισα στο σπίτι, άποφασισμένη να μην πω τίποτα στη μητέρα μου, μά έντομεταξύ ή μικρή μου άδελφή τά είχε διηγήθει όλα κ' έτσι βόηρα τήν οικογένειά μου ίσθεισμένη κ' άπειλομένη.

Γιά ν' άποφύγω τς επαλήθεσις και τς συμβουλές, κλειστήρα μέσα στην κάμαρά μου, κλειδώνοντας τήν πόρτα τής.

Μερικώς ήμέρες πέρασαν χωρίς να λάθω καμιά πρόσκλησι από τή « Γαλλική Κομωδία ». Τέλος, ένα πρωί, έλαβα μά πρόσκλησι, διά τής όποιας με καλούσαν να παρακαλοθώση τήν άνάγνωσι τής « Ντολορέ », του νέου έργου του κ. Μπουλιέ, που έπρόκειτο ν' άνεβαθί προσηώς. Αυτό έσίμαινε πως θα μου έδιναν όλο στο καινούργιο έργο...

Πήγα στο θέατρο και ή επαλήθεξις μου ήταν άπάνταισι όταν ήμαθα πως θα μου έδιναν τον όλο τής Ντολορέ, δηλαδή τς πρωταγωνιστριας, επειδή ή Φαβία, ή όποια έπρόκειτο να ύποδυθι αυτό τον όλο ήταν άρρωστη. Και όμιος, καρ' όλη τήν άπάντησι χαρά που έννοιωθα, ήμουν άνησυχη... Ένα κακό προαίθημα με βσανάψε...

Είχα κάνει λέντε δοκιμές στο όλο τής Ντολορέ, όταν έν' άπόγευμα, άνεβαίνοντας τη σκάλα τής « Κομωδίας », βρήθηκα έξωρικά μπροστά στη χοντρο-Ναταλία. Δέν ήξερα τί να κάνω: να ξανακατέβω ή να περάσω μπροστά τής, όταν ή κακή γυναίκα, μαντεύοντας τούς διαταγμούς μου, μου είνε:

— Πρώτα, περάστε, δεσποινίς!... Σας συχαρώ για σάς έδωκιμήμα... 'Ο όλος τής Ντολορέ, που τόσο σας άρεσε, δέν θα παυθί από σάς...

Προσπέρσα χωρίς να πω λέξι, μαντεύοντας όστόσο ότι τά λόγια τής ήσαν αληθινά.

Δέν είχα τίποτε σε κανένα και πήγα κ' έκανα τήν πρόβα μου. Μά όταν έφευγα, μου έδωσαν μά έπιστολή του σκηνοθέτου. 'Ο φαχός αυτός άνθρωπος, μη τολμώντας να μου μιλήσει προφορικάς, μου έγραφε ότι ο όλος τής Ντολορές μου έπεφτε κάπως βαρός και γ'ν' αυτό ή διεύθυνσι τής « Κομωδίας » άποφάσισε να τον άναθέσει ν' άλλην.

Δάσους πλημμύρισαν τά μάτια μου, μόλις διάβασα αυτή τήν έπιστολή. Μά μά τρομερή όργη διαδέχτηκε άμέσως τή λήσι μου.

Άνέθηρα τέσσερες-πέντερες τί σκάλες κ' έπειτα από μερικώς στιγμές βρισκόμουν μπρός στο γραφείο του Διευθυντού τής « Κομωδίας ». 'Ο κλητήρας, τον όποιο έστειλα μέσα, μου είνε ότι δέν μπορούσε να με δεχτθι εκείνη τή στιγμή.

— Καλά, του άπάντησα έγώ, θα περιμένο... Έπειτα από μία ώρα, βλέποντας ότι ο κ. Τιερρύ δέν έννοιωσε να με δεχτθι, έσπρωξα τήν πόρτα και μπήρα άποδόκλητη στο γραφείο του. Όλη μου ή άπελπισία, όλη μου ή όργη

ΣΕ ΘΕΛΩ ΑΝΕΓΙΓΧΤΗ

Σε θέλω άνέγιγχι κι' ά (μόλινη) πλάσμα θεοσταλό στην (πλάσι, σπύνο ά) μηδ έοκιοσ μηδ' άχνοσ ά (σπύνο ά) προδοτικά να μιν περάσθ. Νά μην Ιοκίωσι άράγνης (σπύνο ά) τά ούράνια βάζθ τόν μα- (τιάν σου) να μη θολόση άνθών ά- (νάσασια) τίς πέτρες τόν δαχτυλί- (διών σου) ΓΕΩΡΓ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ